

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Adroddiad i gyfarfod Cabinet Cyngor Gwynedd

Dyddiad:	28ain Mawrth 2017
Teitl yr Eitem:	Adroddiad Perfformiad y Dirprwy Arweinydd
Pwrpas:	Derbyn a nodi'r wybodaeth yn yr adroddiad
Aelod Cabinet:	Y Cyngorydd Dyfrig Siencyn
Swyddog Cyswllt:	Dilwyn Williams, Prif Weithredwr

1. CYFLWYNIAD

- 1.1 Pwrpas yr adroddiad yma yw diweddarau fy nghyd aelodau ar yr hyn sydd wedi digwydd yn y meysydd yr wyf yn gyfrifol amdanynt fel Dirprwy Arweinydd. Bydd hyn yn cynnwys amlinellu'r hyn sydd wedi digwydd yn erbyn addewidion y Cynllun Strategol; lle mae'r mesurau perfformiad arni; a'r diweddaraf o ran cynlluniau arbedion a thoriadau.
- 1.2 Byddwn yn eich atgoffa fod yr holl faterion eisoes wedi bod yn destun trafodaeth ac wedi eu craffu mewn cyfarfodydd o'r Timau Rheoli perthnasol.
- 1.3 Yn gyffredinol rwy'n hapus gyda chynnydd prosiectau'r Cynllun Strategol a'r mesurau perfformiad yr wyf yn gyfrifol amdanynt.

Cyswllt:
01286 679868
01286 679490

cabinet@gwynedd.llyw.cymru

2 Y PENDERFYNIAD A GEISIR

2.1 Derbyn a nodi'r wybodaeth yn yr adroddiad

2.2 Gofynnir i'r Cabinet gymeradwyo ail broffilio'r cynllun **Arbedion yng nghyllideb y Crwner (DaCh13)** i 2018/19 yn hytrach na 2017/18 fel y bwriad gwreiddiol ac fel yr amlinellir yn 6.2.

3 Y RHESWM DROS YR ANGEN AM BENDERFYNIAD

3.1 Er mwyn sicrhau rheoli perfformiad effeithiol.

4. PROSIECTAU'R CYNLLUN STRATEGOL

Y Gymraeg

4.1. **I1 Cymunedau yn hyrwyddo'r Gymraeg - Hyrwyddo'r Gymraeg drwy gefnogi a grymuso pedair cymuned gan gynorthwyo trigolion i gynnal asesiad o sefyllfa'r Gymraeg yn y gymuned er mwyn cryfhau statws a defnydd yr iaith.**

Cynnydd y Prosiect

4.1.1 Mae'r prosiect yn dal i fynd yn ei flaen o fewn cymunedau Bangor, Dolgellau a Phormadog/Pwllheli a cheir crynodeb o'r prif weithgareddau isod. Fe'ch atgoffir fod y rhaglen waith ar gyfer y prosiect wedi ei chyd gytuno gyda Llywodraeth Cymru sy'n cyllido'r gwaith trwy Hunaniaith.

4.1.2 Bangor

- **Popdy** - Dros yr wythnosau diwethaf mae'r dasg o godi ymwybyddiaeth am Popdy wedi parhau gyda gweithgareddau amrywiol yn cael eu cynnal sy'n hyrwyddo'r Gymraeg. Yn ogystal mae Menter Iaith Bangor yn parhau i ystyried ymgeisio am grant a fyddai'n gallu cyllido prosiect(au) cymunedol.
- Targedwyd busnesau (meithrinfeydd preifat, clybiau chwaraeon a gofalwyr iechyd cychwynnol) er mwyn eu cymell i gynyddu eu defnydd gweledol o'r Gymraeg a chodi hyder Cymraeg llafar hyd at 25 o staff fydd yn elwa o fynychu 5 sesiwn 3 awr. Mae'r sesiynau wedi cychwyn ym mis Ionawr 2017.
- Mae gwaith yn y maes plant a phobl ifanc yn parhau gyda sesiynau ymarfer pêl droed trwy gyfrwng y Gymraeg wedi eu cynnal i 27 o unigolion, darparu 4 diwrnod o weithgareddau awyr agored ar gyfer 15 o unigolion a chyflwyniad ar Frad y Llyfrau Gleision i 25 o unigolion. Yn ogystal, cynhaliwyd set gerddorol Gymraeg a chwis gan dargedu oddeutu 475 o ddisgyblion Blynyddoedd 7-13.
- Yn sgil cyfarfod a gynhaliwyd i drafod y Gymraeg yn Ysgol Friars bwriedir rhoi cyflwyniad ymwybyddiaeth iaith i ddisgyblion Blynyddoedd 7 a 12 yn ystod yr wythnosau nesaf.

4.1.3 Dolgellau

- Cynhaliwyd disgo ar gyfer unigolion dan 18 oed gan Fudiad Adloniant Dolgellau ym mis Tachwedd gyda 138 ym mynychu a Gig y Gaeaf ar ddiwedd mis Ionawr.
- Mae nifer o weithgareddau wedi eu cynnal yn y gymuned er mwyn hyrwyddo defnydd o'r Gymraeg gan gynnwys gweithdy creu lanteri, gorymdaith Carolau a Bingo Nadolig. Yn ogystal, cynhaliwyd Noson Cawl a Chân lle gwelwyd un o'r busnesau lleol yn ei ariannu sy'n galonogol o ran perchnogaeth yn lleol i'r gwaith.
- Dros yr wythnosau diwethaf gwnaed ymdrech i greu Cyfnod Caru a rhoi Dolgellau ar y map fel cyrchfan rhamantus gan bontio Dydd Santes Dwynwen a Sant Folant.

4.1.4 Porthmadog/Pwllheli

- Cynhaliwyd gig Gymraeg ym Mhwllheli ar y 2il o Ragfyr 2016 a fynychwyd gan 58 o drigolion lleol.
- Yn ogystal, mae gwaith yn parhau i fynd yn ei flaen o fewn y gymuned ym Mhorthmadog gyda 5 o grwpiau cymunedol wedi cytuno ar gynlluniau gweithredu i sefydlogi'r Gymraeg fel cyfrwng iaith ac wedi ymweld â 82 o fusnesau i rannu gwybodaeth am Becyn Hyrwyddo'r Gymraeg.

4.2 12 - Y Gymraeg a'r gwasanaethau cyhoeddus – Cynorthwyo sefydliadau cyhoeddus i gynyddu a gwella eu darpariaeth o wasanaethau dwyieithog i drigolion Gwynedd fel eu bod yn gallu defnyddio'r Gymraeg yn naturiol. Drwy gydweithio gyda'r Bwrdd Gwasanaethau Lleol bydd modd gosod safonau cyson ac eglur, a gweithredu ar y cyd ar gynlluniau fydd yn gwella profiad y defnyddiwr.

Cynnydd y Prosiect

4.2.1 Fel y bu i mi son yn fy adroddiad perfformiad diwethaf cytunwyd y byddai pob corff yn darparu papur cryno iawn yn asesu eu sefydliad yn erbyn y dyhead o gael y cyswllt cyntaf i unrhyw ddinesydd trwy gyfrwng y Gymraeg gan adrodd yn ôl erbyn diwedd Tachwedd. Er bod rhywfaint o lithriad yn yr amserlen erbyn cyfarfod y Cabinet rwyf yn disgwyl bod wedi derbyn ymatebion pob corff a bwriedir trefnu cyfarfod o'r grwp uwch swyddogion sy'n arwain ar y mater hwn yn ystod mis Ebrill.

4.2.2 Mae asesiad o allu'r Cyngor i wneud yr uchod wedi ei baratoi ac rwyf wedi cytuno i gyflwyno'r wybodaeth i Grŵp hunaniaith.

4.3 13 Pobl ifanc yn defnyddio'r Gymraeg yn gymdeithasol - Sefydlu gwaelodlin a mesur cynnydd yn nefnydd cymdeithasol o'r Gymraeg gyda phobl ifanc.

Cynnydd y Prosiect

4.3.1 Mae'r gwaith o ddatblygu Strategaeth yn parhau. Bydd yn gosod disgwyliadau ac arweiniad clir i Ysgolion Uwchradd y Sir am dechnegau newid arferion iaith a'r gwahanol ffyrdd o ddylanwadu ar iaith gymdeithasol disgyblion y tu mewn a thu allan i'r ysgol.

4.3.2 Ers i mi adrodd diwethaf enwebwyd Gweithgor o blith y Penaethiaid Uwchradd a'r Cydlynwyr Iaith i gydweithio i ddatblygu'r Strategaeth ac maent eisoes wedi dechrau ar eu gwaith.

4.4 14 Awdit o sefyllfa'r Gymraeg yng Nghyngor Gwynedd - Byddwn yn:

- i) Ystyried llwyddiant y Cyngor i normaleiddio'r Gymraeg drwy ei adrannau a'r gwasanaethau a ddarperir i drigolion y sir.**
- ii) Cyflawni gwaith ymchwil er mwyn canfod a chadarnhau i ba raddau y mae'r Cyngor yn mynd gam ymhellach ac yn llwyddo i fanteisio ar bob cyfle i hyrwyddo'r Gymraeg drwy gyfrwng y gwasanaethau rydym yn eu darparu i drigolion y sir.**

Cynnydd y Prosiect

4.4.1 Fe gofiwch i mi son y tro diwethaf fod 4 Adran wedi eu blaenoriaethu (Ymgynghoriaeth Gwynedd, Economi a Chymuned, Rheoleiddio ac Oedolion, Iechyd a Llesiant) ac erbyn hyn mae cynlluniau gweithredu drafft wedi eu llunio ar gyfer Ymgynghoriaeth Gwynedd a'r Adran Oedolion.

- 4.4.2 Mae gwaith pellach angen ei wneud hefo'r Adran Economi a Chymuned a Rheoleiddio ond rhagwelir y bydd y cynlluniau hyn yn eu lle erbyn i mi adrodd i chi nesaf.
- 4.4.3 Yn dilyn trafodaeth yn y cyfarfod herio perfformiad mae gennyf rywfaint o bryder ynghylch perchnogaeth Ymgynghoriaeth Gwynedd i'r cynllun gweithredu ac o ganlyniad byddaf i a'r Prif Weithredwr yn trefnu i gwrdd â'r Pennaeth a'r Aelod Cabinet yn fuan er mwyn pwysleisio'r pwysigrwydd o gael perchnogaeth i'r Cynllun ar y lefel uchaf.
- 4.4.4 Byddaf yn parhau i adrodd ar gynnydd y prosiect yn ei gyfanrwydd fel rhan o fy adroddiadau perfformiad. Fodd bynnag, er mwyn sicrhau perchnogaeth o fewn yr Adrannau rwy'n awgrymu y dylai'r Aelodau Cabinet perthnasol gymryd perchnogaeth o'r gwaith o fewn yr Adrannau dan sylw gan herio cynnydd y prosiectau o fewn y cyfarfodydd herio perfformiad.
- 4.4.5 Yn ychwanegol i'r gwaith dwys yn yr 4 Adran blaenoriaeth mae rhywfaint o ymyraethau mwy cyffredinol eu natur wedi eu rhoi ar waith mewn ymateb i rai o ganfyddiadau'r Awdit. Mae E-fodiwl Ymwybyddiaeth Iaith wedi ei ddatblygu a'i dreialu gyda grŵp ffocws yn ystod mis Rhagfyr a rhagwelir y bydd ar gael ar gyfer staff o fewn yr wythnosau nesaf.
- 4.4.6 Yn ogystal mae Cynllun Cyfathrebu wedi ei ddatblygu fydd yn fodd o sicrhau bod negeseuon o anogaeth, a negeseuon cadarnhaol am bwysigrwydd hybu'r Gymraeg yn ein gwasanaethau yn cael eu cyfleu'n gyson i staff rheng-flaen. Mae arwyddion Iaith Gwaith eisoes wedi eu gosod yn holl Siopau Gwynedd er mwyn amlygu y gellir siarad Cymraeg gyda staff ymhob un o Siopau Gwynedd, gan felly annog y cyhoedd i wneud hynny.

Cyngor Effeithiol ac Effeithlon

4.5 C3 Ymgysylltu - Pwrpas y prosiect hwn yw gwella ymgysylltu ar draws y Cyngor.

Erbyn diwedd Mawrth 2017, bydd y prosiect yma wedi sicrhau bod Strategaeth Ymgysylltu yn cael ei gweithredu ac yn cynnwys cyfres o weithgareddau i wella ymgysylltu ar draws y Cyngor.

- 4.5.1 Er mwyn grymuso Uwch Reolwyr a swyddogion i gymryd cyfrifoldeb am y maes ymgysylltu, ac yn unol â'r adborth a dderbyniwyd gan swyddogion, mae adnodd ymgysylltu electroneg wedi ei ddatblygu sy'n plethu gyda'r Llawlyfr Ymgysylltu Corfforaethol gan gynnwys cyfres o ddolenni, canllawiau a thempledi ymgysylltu ymarferol bellach ar gael ar y fewnrwyd.
- 4.5.2 Yn ogystal, mae'r Grŵp Uwch Reolwyr wedi derbyn cyflwyniad ar y maes a throsolwg o'r gefnogaeth a'r deunyddiau sydd ar gael ac wedi cynnal trafodaeth gychwynnol ar eu cyfrifoldebau yn y maes ymgysylltu. Mae dolenni i'r adnodd ar-lein wedi eu cylchredeg i'r Uwch Reolwyr i'w rhaedru er mwyn lledaenu ymarfer da a grymuso swyddogion i gymryd perchnogaeth dros y maes.

4.6 C4 Gweithredu cyfundrefn berfformiad - Pwrpas y prosiect hwn fydd datblygu a gweithredu cyfundrefn berfformiad newydd. Bydd y gyfundrefn yn sicrhau fod Tîmau gwasanaeth yn mesur yr hyn sy'n bwysig i bobl Gwynedd, a defnyddir y mesurau hynny i wella perfformiad.

Bydd y drefn adrodd ar hynny yn ychwanegu gwerth drwy ddal gwasanaethau yn atebol.

- 4.6.1 Rwyf eisoes wedi adrodd bod peilot o'r Hyfforddiant Modiwl Perfformiad wedi ei gynnal ar yr 2il o Dachwedd 2016. Yn dilyn cwblhau addasiadau bydd yr hyfforddiant hwn yn cael ei ymgorffori o fewn yr hyfforddiant Ffordd Gwynedd fydd yn cael ei gyflwyno i Reolwyr y Cyngor o fis Ebrill ymlaen.

5 PERFFORMIAD

- 5.2 Ceir adroddiad llawn ar y mesurau perfformiad sy'n gysylltiedig â fy mhortffolio yn **Atodiad 1**. Mae gennyf gyfrifoldeb am feysydd gwaith 7 o Unedau o fewn **Adran Cefnogaeth Gorfforaethol** ynghyd a'r **Gwasanaeth Cyfreithiol**.
- 5.3 Yn dilyn herio perfformiad yr **Uned Ymchwil a Dadansoddeg** rwy'n hapus gyda pherfformiad y mesurau.
- 5.4 Mae'r **Uned Gyfathrebu ac Ymgysylltu** yn galluogi'r Cyngor i rannu gwybodaeth a chynnal deialog dwyffordd gyda phobl Gwynedd. Ar gyfer y cyfnod Tachwedd 2016 i Ionawr 2017 roedd y sgôr gyfartalog ar gyfer y mesur **I ba raddau mae'r gefnogaeth yr ydych wedi ei dderbyn gan yr Uned wedi eich cynorthwyo i ymgysylltu yn effeithiol gyda Phobl Gwynedd** yn 9.6 allan o 10, o'i gymharu â 10 ym mis Tachwedd a 9.5 ym mis Medi. Rwyf wedi herio'r rhesymau a roddwyd ac yn hapus hefo'r camau sydd wedi eu rhoi yn eu lle er mwyn ymateb.
- 5.5 Mae'r **Tîm Prosiectau** yn gyfrifol am reoli, cyd-gynhyrchu a gyrru newid er budd pobl Gwynedd. Gan ei bod yn anodd cael mesur addas ar gyfer y Tîm rwyf wedi gofyn iddynt gyflwyno gwybodaeth ar ffurf naratif i'r cyfarfodydd perfformiad yn y dyfodol gan amlygu unrhyw adborth sydd wedi ei dderbyn ynghylch aelodau o'r Tîm.
- 5.6 Pwrpas y **Tîm Cynllunio Strategol a Pherfformiad** yw paratoi gwybodaeth er mwyn i bobl Gwynedd gael gwybod be mae'r Cyngor yn ei wneud a be maen nhw am ei wneud i'r dyfodol megis yr *Adroddiad Perfformiad Blynyddol a'r Cynllun Strategol*.
- 5.7 Ar gyfer y mesur **Pobl Gwynedd yn fodlon gyda'r wybodaeth sydd ar gael iddynt am be mae'r Cyngor yn ei wneud ac am ei wneud yn y dyfodol am berfformiad y Cyngor (CG26)** dim ond 54% a nododd eu bod yn fodlon. Dywedodd 5% nad oeddent eisiau gwybod ond roedd 41% yn anfodlon gyda'r wybodaeth am berfformiad sy'n cael ei gyflwyno. Rwyf wedi herio'r rhesymau dros hyn ac yn gobeithio y bydd y camau fydd yn cael eu rhoi yn eu lle yn arwain at welliant.
- 5.8 **Uned Partneriaeth Gwynedd a Môn** sy'n gyfrifol am gefnogi cyrff cyhoeddus, mudiadau gwirfoddol a chymunedau i weithio gyda'i gilydd i wella gwasanaethau er lles pobl Gwynedd a Môn. Mae hyn yn cynnwys gweinyddu'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus a'r Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol.
- 5.9 Dros y misoedd diwethaf mae'r Uned wedi bod yn gyfrifol am gynnal Asesiad Llesiant Gwynedd a Môn a disgwylir y bydd drafft o'r asesiad yn cael ei gyhoeddi erbyn diwedd mis Chwefror gyda'r fersiwn derfynol i'w chyhoeddi cyn diwedd Ebrill.

- 5.10 Yn ogystal, ar gyfer adroddiadau perfformiad i'r dyfodol rwyf wedi gofyn i'r Uned gynnwys gwybodaeth ansoddol ynghylch yr adborth sydd wedi ei dderbyn gan bartneriaid.
- 5.11 Mae'r **Uned Gyfieithu** yn gyfrifol am ddarparu gwasanaeth cyfieithu i'r Gymraeg a'r Saesneg ar bapur ac ar lafar i staff, aelodau a thrigolion. Yn y cyfarfod herio perfformiad diwethaf nodwyd fod defnydd sylweddol o gyfieithwyr allanol gan rai Adrannau. Er mwyn cael gwell dealltwriaeth o'r sefyllfa rwyf wedi gofyn i'r Uned wneud gwaith pellach er mwyn sefydlu beth yw cymhelliant yr Adrannau hynny dros ddefnyddio cyfieithwyr allanol ac i gymharu'r gost hefo gwneud y gwaith yn fewnol.
- 5.12 Gwelir bod perfformiad y mesur **Canran o holiadur bodlonrwydd gan swyddogion cleient sydd yn sgorio'r gwasanaeth yn 9 neu 10/10** yn 96% ar gyfer y flwyddyn hyd yn hyn. Rwyf wedi trafod y rhesymau pam fod sgôr îs wedi ei roi gan gleientiaid ac yn hapus gyda'r camau sydd wedi eu rhoi yn eu lle gan y Gwasanaeth er mwyn ymateb iddynt.
- 5.13 Yn ogystal, rwyf wedi gofyn i'r Gwasanaeth ystyried mesur yr amser y mae'n ei gymryd i gwblhau achosion neu waith ac i'w gyflwyno ar ffurf graff i gyfarfodydd yn y dyfodol fel ein bod yn gallu adnabod unrhyw dueddiadau.

6 SEFYLLFA ARIANNOL/ ARBEDION

- 6.1 Fel yr adroddais yn fy adroddiad diwethaf mae'r **Adran Cefnogaeth Gorfforaethol** wedi gwireddu'r oll o gynlluniau effeithlonrwydd a thoriadau 2016/17, ac yn gwneud cynnydd derbyniol iawn tuag at wireddu cynlluniau'r ddwy flwyddyn ganlynol.
- 6.2 Fodd bynnag, rhagwelir y bydd yn anodd i wireddu'r cynllun arbedion **DaCh13 (Arbedion yng nghyllideb y Crwner)** yn 2017/18, sy'n gyfwerth a £13,795, ac o ganlyniad gofynnaf i'r Cabinet gymeradwyo ail-broffilio'r cynllun i 2018/19.

7 CAMAU NESAF AC AMSERLEN

- 7.1 Dim i'w nodi.

8 UNRHYW YMGYNGHORIADAU A GYNHALIWDYD CYN ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

8.1 Barn y Swyddogion Statudol:

i. Y Prif Weithredwr:

Yn gyffredinol, mae'r wybodaeth a'r cynnydd a welir yn dda. Nodaf y broblem o ran y mesurydd ar bodlonrwydd pobl a'r wybodaeth am yr hyn y mae'r Cyngor yn gwneud drostynt ond mae'n anodd gwybod beth ymhellach y gellir ei wneud heb wario di-bwrpas. Bydd yn ddiddorol gweld a oes syniadau creadigol yn dod i'r golwg er mwyn mynd i'r afael â hyn.

ii. Y Swyddog Monitro:

Dim sylwadau o safbwynt priodoldeb

iii. Y Pennaeth Cyllid:

Rwy'n cadarnhau cywirdeb agweddau ariannol yn rhan 6 o'r adroddiad, sydd yn sefyllfa i'w groesawu o ran arbedion. Cytunaf fod y cais i ail-broffilio un cynllun arbedion yn rhesymol, felly yng nghyllideb y Cyngor rwyf wedi

cynllunio'n ddarbodus ar y rhagdybiaeth bydd y Cabinet yn cymeradwyo'r argymhelliad.

8.2 **Barn yr Aelod Lleol:**

8.2.1 Ddim yn fater lleol.

8.3 **Canlyniad Unrhyw Ymgynghoriad:**

8.3.1 Dim i'w nodi.

Atodiadau

Atodiad 1 – Mesurau Perfformiad